

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
КАТЕДРА „БИЗНЕС МЕНИДЖМЪНТ И МАРКЕТИНГ“

КОНСПЕКТ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
НА СПЕЦИАЛНОСТ „МЕЖДУНАРОДЕН БИЗНЕС“

1. Пазарен механизъм - сили, закони, графики, фактори, приспособителен процес, равновесие.
2. Измерители в макроикономиката - система на националните сметки; брутен продукт - същност, видове, измерване; други показатели за макроикономическата активност; международни сравнения на БВП (България и ЕС, САЩ, Русия, Китай, Турция, Гърция в последните 3 години).
3. Макроикономическа нестабилност и заетост - същност и характеристика на икономическия цикъл; теории за цикличното развитие; поведение на фирмата в условията на криза; антикризисни мерки на държавата и ЕС; същност и измерване на заетостта и безработицата; причини и форми на безработицата; политики и мерки за редуциране на безработицата в държавата и ЕС.
4. Влияние на ЕС върху българската икономика, след приемането на страната в съюза.
5. Световното стопанство и международните икономически отношения в началото на XXI век. Предмет и механизъм на реализация. Основни характеристики, етапи и тенденции на развитие.
6. Международно разделение на труда. Същност и фактори. Теория за сравнителните преимущества. Международна специализация и коопериране. Нови теории за външната търговия.

7. Международна търговия и движение на факторите на производство. Концепции - меркантилизъм, протекционизъм, свободна търговия. Противоречия. Търговски конфликти.
8. Регулиране на световната търговия. ГАТТ и Световната търговска организация (СТО). Световни търговски и транспортни институции. Конференция на ООН по търговията и развитието. Международен търговски център. Световна митническа организация. Международна организация по корабоплаването. Организация за международна гражданска авиация.
9. Международни стокови борси. Понятие и същност. Възникване и развитие на стоковите борси. Видове борси. Членството в стоковите борси. Участници в борсовите сделки. Организация и управление на стоковата борса. Видове борсови сделки.
10. Международна търговска сделка. Характеристика. Етапи. Рискове при осъществяването. Основни групи външнотърговски документи. Традиционни и комплексни външнотърговски сделки - покупко-продажба, посредничество, реекспорт, международен лизинг и инженеринг.
11. Международно движение на капитали. Съвременни особености и тенденции. Критерии за икономическа свобода. Свободни икономически зони.
12. Международни инвестиции. Преки и портфейлни чуждестранни инвестиции. Източници и механизми. Същност и тенденции. Мотиви за инвестиране, динамика и въздействие.
13. Международен обмен на технологии. Особенности на развитие на пазара. Видове лицензионни споразумения. Международно регулиране.
14. Международните корпорации като субект на МИО. Видове, еволюция и роля в световното стопанство. Транснационални корпорации (ТНК). Контрактни форми на дейност.

15. Международни валутно-финансови и кредитни отношения. Създаване и етапи на развитие на съвременната световна валутна система. Международни колективни валути. Валутни резерви и резервни валути.
16. Международни валутно-финансови институции. Международен валутен фонд. Световна банка. Международна банка за възстановяване и развитие. Международна финансова корпорация. Международна асоциация за развитие. Международната агенция за гарантиране на инвестициите. Международен център за регулиране на инвестиционни спорове.
17. Регионални финансови институции. Европейска банка за възстановяване и развитие. Европейска инвестиционна банка. Азиатска банка за развитие. Междуамериканска банка за развитие. Африканска банка за развитие.
18. Проблеми на международните икономически отношения център-периферия. Място и роля на развиващите се страни в международния стокообмен. Взаимодействие с ТНК. Борбата за нов международен икономически ред.
19. Страните с възникващи пазари и развиващите се страни в световните икономически връзки. Обща характеристика. Особености в Азия и Латинска Америка. Ролята на ТНК.
20. Интеграционните процеси в системата на международните икономически отношения. Обективни основи и етапи. Формална и реална интеграция.
21. Особености на развитие на западноевропейската икономическа интеграция. Европейски съюз (ЕС). Европейска асоциация за свободна търговия (ЕАСТ). Евразийска интеграционна групировка.
22. Регионални икономически организации. Северноамериканска зона за свободна търговия (НАФТА). Южноамерикански общ пазар (МЕРКОСУР). Азиатско- Тихоокеанско сътрудничество (АТЕС).

23. Глобализация на международните икономически отношения. Неолиберална глобализация и антиглобализъм. Глобални предизвикателства и пътища за решаването им.

24. Международните транспортни коридори. Световни тенденции в развитието им. Енергийни и комуникационни мрежи. Азиатско-Европейски път на коприната.

25. Формирането на световно информационно общество. Ролята на информационно-комуникационните технологии. Световната информационна магистрала. Електронна търговия и Интернет.

26. България в международните икономически отношения. Мястото на страната в енергийните и транспортни коридори. Възможности и перспективи за участие в международното разделение на труда. Роля на информационните и комуникационните технологии в България.

27. Основни характеристики и предмет на външнотърговската сделка. Етапи при сключване на външнотърговска сделка. Критерии за класификация на сделките. Видове сделки - покупко-продажба, посреднически, реекспортни, тръжни, лизингови, специфични операции. Варианти за сключване на външнотърговска сделка. Приети форми в международния бизнес. Клаузи /условия/ при сключването на външнотърговска сделка.

28. Регулиране на световното движение на капитали. Институции за регулиране на международната търговия. Конференция на ООН по търговия и развитие. Генерално споразумение за митата и търговията. Световна търговска организация (СТО). Органи и институции за регулиране и регламентиране на външноикономическата дейност на регионално равнище.

29. Икономическа същност на интелектуалната собственост. Система на интелектуалната собственост. Съпоставка между различните обекти на закрила на интелектуалната и индустриалната собственост. Основни конвенции и споразумения. Нови тенденции в развитието на

интелектуалната собственост. Франчайзинг и ноу-хау. Интелектуалната собственост в дигитална среда.

30. Международни инвестиционни проекти - същност и развитие. Основни етапи и дейности в развитието на инвестиционния процес.

ЛИТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Андонов, Б. (2014). Външнотърговската сделка. Подготовка. Сключване. Изпълнение. Изд. „Нова Звезда“.
2. Борисов, Б., Борисова, В. (2018). Интелектуална собственост в индустрията. Изд. комплекс УНСС, С.
3. Борисова, В. (2010). Собственост и интелектуална собственост. УИ „Стопанство“, С.
4. Василева, А. (2010). Международен бизнес и глобализация. ИК „Нова Българска Медийна Група Холдинг“, С.
5. Василева, А. (2010). Съвременни форми на международен бизнес. ИК „Нова Българска Медийна Група Холдинг“, С.
6. Ганчев, Г. (2010). Финансите като система. Благоевград.
7. Георгиев, Г. и колектив. (2003). Външноикономическа дейност. Изд. „Тракия-М“, С.
8. Горчева, Т. (2011). Международни пазари. Фабер, С.
9. Григоров, В. (2010). Интелектуална собственост. Русенски университет „Ангел Кънчев“
10. Гъргаров, З. (2008). Световната икономика и международните икономически отношения. Благоевград.
11. Дамянов, Ат., Марчевски, Ив., Илиев, Д., Любенов, З. (2011). Международен бизнес. Фабер, С.
12. Евгениев, Е. (2012). Глобални институции. Изд. ВУЗФ, С.

13. Илиев, И., Атанасов, Ат. и др. (2010). Международна икономика. Изд. СТЕНО, Варна.
14. Илиев, И., Маринов, Г. и др. (2010). Международни икономически отношения. Изд. СТЕНО, Варна.
15. Йотова, Л. (2013). Микроикономика. УНСС.
16. Казаков, Ат. и кол. (2011). Микроикономика. УНСС.
17. Каракашева, Л. (2011). Международни инвестиционни проекти. Издателство: „Призма“, С.
18. Любенов, З., Стефанов, Г. (2010). Международни стратегически алианси. Фабер, С.
19. Панушев, Е., Христова-Балканска, И., Хубенова-Делисивкова, Т., Рангелова, Р., Бобева-Филипова, Д., Стефанова, Ю., Маринов, Е., Костадинов, А., Бянов, И., Бянова, Н., Пальова, Я. (2017). Българската икономика десет години в Европейския съюз. София: FastPintBooks, 222 стр. ISBN 978-619-7312-71-3.
20. Сивов, В. (2008). Глобализация, европеизация, интеграция. Изд. ЮЗУ, Благоевград.
21. Спасов, Тр. и кол. (2010). Макроикономика. УНСС.
22. Спиридонов, И. (2004). Външнотърговски операции. Акад. изд. „Ценов“, Свищов.
23. Алексеев, И. С. (2010). Внешнеэкономическая деятельность. Дашков и Ко, Москва.
24. Алчинов, В. М. (2009). Политические проблемы международных экономических отношений. Восток-Запад, Москва.
25. Липсиц, И. (2016). Экономика. Кнорус.
26. Раджабова, З. К. (2010). Мировая экономика. Высшее образование, Москва.
27. Frank, R., et al. (2021). Principles of Economics 8th Edition, McGraw-Hill

Education.

28. Jeffrey, A. Hart. (2009). The Politics of International Economic Relations. Amazon, N. Y.
29. Krugman, P. (2019). Essentials of Economics. 5 th Edition, Worth Publishers.
30. Mankiw, N. (2020). Principles of Economics. 9 th Edition, Cengage Learning.
31. Samuelson, P. (2019). Economics. 20 th Edition, McGraw-Hill.
32. Sokolova, O., Goncharova, N., Lapina, V., Letov, P. (2021). Theoretical Aspects of International Investment Projects. <https://doi.org/10.2991/aebmr.k.211118.034>

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Атанасов, М. (2004). ФОНДОВИ БОРСИ И ФИНАНСОВИ ПАЗАРИ. УИ „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново.
2. Боева, Б. (2004). МЕЖДУНАРОДЕН МЕНИДЖМЪНТ. УИ „Стопанство“, С.
3. Василева, А. (2005). КОМУНИКАЦИЯ В МЕЖДУНАРОДНИЯ БИЗНЕС. Издателство: „Консулт АГ“.
4. Георгиев, Г., Калчев, В., Андонов, Б. (2003). ВЪНШНОИКОНОМИЧЕСКА ДЕЙНОСТ. Изд. „Тракия-М“, С.
5. Дамянов, А. (1999). МЕЖДУНАРОДЕН МАРКЕТИНГ. Свищов.
6. Дамянов, Ат., Марчевски, Ив., Илиев, Др. (2002). МЕЖДУНАРОДЕН БИЗНЕС. АИ „Ценов“, Свищов.
7. Данаилов, Д. (1997). МЕЖДУНАРОДЕН ФИНАНСОВ МЕНИДЖМЪНТ. ЦДО, С.
8. Златева, Д. (2006). СВЕТОВНИЯТ ИКОНОМИЧЕСКИ ЛАБИРИНТ. Лекционен цикъл по Международна икономика, изд. „Faber“, Велико Търново.
9. Каракашева, Л. (2001). МЕЖДУНАРОДЕН БИЗНЕС. ИК „Призма“, С.

10. Маринов, В. (1998). МЕЖДУНАРОДНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ: ТЕОРИЯ, СИСТЕМА, ПОЛИТИКА. УИ „Стопанство“, С.
11. Масларов, Св., Тошева-Георгиева, Д. (2007). ФИНАНСИРАНЕ НА ВЪНШНОТЪРГОВСКИТЕ СДЕЛКИ. Нов български университет.
12. Стефанов, С. (2008). МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА. НБУ, С.
13. Хубенова, Т. (2003). ЕВРОПЕЙСКИ ВЪТРЕШЕН ПАЗАР. УИ „Стопанство“, С.
14. Дергачев, В. А. (2005). Международне зкоиомические отношения. Учебник для вузов, М.: ЮНИТИ-ДАНА.